

Když se ze smutného výročí stane politický kýč

21.8.2026 - Lucie Maňáková | Strana svobodných občanů

Z výročí sovětské okupace Československa se postupně stala fraška. Bohužel jsme dopustili, že si část politické scény ukradla významné výročí a památku obětí přetvořila ve vlastní PR akci.

Každý rok 21. srpna sledujeme povinné divadýlko. Politici pronášejí do kamer velká slova o svobodě, sdílejí chytré posty a kritizují své historické kolegy. V posledních letech přibyl dojemný odkaz na probíhající válku, objevily se ukrajinské vlajky, zaznívá ukrajinská hudba jako symbol solidarity s napadenou zemí. Z výročí sovětské okupace Československa se postupně stala fraška. Bohužel jsme dopustili, že si část politické scény ukradla významné výročí a památku obětí přetvořila ve vlastní PR akci.

Současná tragédie na Ukrajině je jedna věc. Můžeme Ukrajince litovat, můžeme s nimi soucítit. To ale neznamená, že se výročí 21. srpna 1968 má proměnit v politický týátr, který zamlčuje nepohodlné části vlastních dějin. Srpen 1968 nebyl dnešní konflikt v jiném čase. Byla to sovětská imperiální akce, v níž hrály roli různé části tehdejšího SSSR, včetně Ukrajinské SSR. Jenže to se dnes neříká, protože se to nehodí do konceptu žlutomodré propagandy.

V sovětských tancích v osmašedesátém neseděli žádní abstraktní „agresori“ bez jména, bez původu a bez politického zázemí. Byla to armáda Sovětského svazu, mnohonárodnostního impéria, které používalo své republiky, své aparáty a své vojáky jako nástroje moci. Část intervenčních sil přicházela z prostoru tehdejší Ukrajinské SSR. A v samotném sovětském vedení patřil k nejtvrdějším zastáncům zásahu proti Pražskému jaru Petr Šelest, první tajemník Komunistické strany Ukrajiny a člen sovětského politbyra. To není „dezinformace“, to je jen nepohodlná historická skutečnost.

Nepohodlná proto, že se nevejde do dnešního kýčovitého obrazu, v němž je jedna vlajka vždy symbolem dobra a druhá vždy symbolem zla. Dějiny ale nejsou marketingová kampaň ani sada emotikonů. A oběti srpna 1968 si nezaslouží, aby jejich památka sloužila jako kulisa k získávání politických bodů, které část politické scény není schopna získat poctivou prací pro lidi.

Invaze do Československa si do konce roku 1968 vyžádala 137 lidských životů. Nešlo o žádná čísla v učebnici, ale o konkrétní osoby. Milan Kadlec, Jaroslav Kubeš a další se stali oběťmi chaosu a násilí rozpoutaného sovětskou armádou v Praze u rozhlasu. V Brně byl zastřelen teprve šestnáctiletý učeň Josef Žemlička, v Košicích zemřel Michal Hamrák. Desítky dalších lidí doplatily životem na rozhodnutí sovětského impéria srovnat Československo zpátky do latě. Je ostudné, jestliže dopouštíme, aby se z památky těchto lidí o půl století později stala módní politická dekorace.

Dnešní politická scéna se tváří, že připomíná historii, ale ve skutečnosti z ní často vyřezává jen to, co se hodí, protože pravda by se nedala našroubovat na aktuální potřebu. Mluví se o okupaci, ale zamlčuje se, že sovětská moc nebyla jen „ruská“ v dnešním národním smyslu. Hodí se jen taková paměť, která se dá snadno přilepit na současný politický plakát. Když ale historickou slepotu vydáváme za morální postoj, chováme se k obětem neuctivě.

Tvrdit, že dnešní Ukrajinci nesou kolektivní vinu za zločiny Sovětského svazu, by byla stejná hloupost, jako říkat, že dnešní Češi nesou osobní vinu za zločiny československých komunistů. Ale

stejně tak je falešné předstírat, že Ukrajinská SSR byla v roce 1968 jen nevinnou kulisou a že se žádní její představitelé ani struktury na potlačení Pražského jara nepodíleli. Pravda není pohodlná. A právě proto je pravdou.

Připomínat 21. srpen znamená připomínat sovětský imperialismus v celé jeho podobě, ne pouze tu část, která se dnes politicky hodí. Znamená to říct nahlas, že Československo nezničila „špatná nálada dějin“, ale konkrétní mocenský aparát, konkrétní komunističtí funkcionáři a konkrétní vojáci okupační armády. Znamená to odmítnout jak ruské přepisování dějin, tak jejich dnešní opačné přebarvování podle aktuální módy.

Neměli bychom dopustit, aby politické frakce znásilňovaly historii pro svoje PR. Pokud chceme poctivě uctít památku Žemličky, Kadlece, Kubeše, Hamráka a dalších obětí, musíme si pamatovat pravdu v celé její syrovosti, ne verzi upravenou pro sociální sítě, ne verzi, která se bojí nepohodlných jmen, protože by kazila žlutomodrou choreografii části politické scény.

21. srpen se nesmí stát módní přehlídkou správných postojů. Má to být den paměti, bolesti a pravdy. A pravda začíná tam, kde končí propaganda.

Mgr. Lucie Maňáková – kandidátka do zastupitelstva městské části Praha 6

článek vyjadřuje názor autora nejedná se o oficiální stanovisko Svobodných

<https://www.ustrcr.cz/uvod/rok-1968-na-webu-ustr/srpen-1968/obeti-okupace/obeti-okupace-praha/>
<https://www.ustrcr.cz/uvod/rok-1968-na-webu-ustr/srpen-1968/obeti-okupace/obeti-okupace-jizni-morava/>

<https://www.ustrcr.cz/uvod/rok-1968-na-webu-ustr/srpen-1968/obeti-okupace/obeti-okupace-vychodni-slovensko/>

<https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=835327>

<https://svobodni.cz/nezarazene/kdyz-se-ze-smutneho-vyroci-stane-politicky-kyc>